

dr hab. Mariusz Kruk, prof. UZ
Uniwersytet Zielonogórski
Instytut Neofilologii
Al. Wojska Polskiego 71a
65-762 Zielona Góra

Recenzja rozprawy doktorskiej

pani mgr Anny Dziury

pt. The potential of asynchronous podcasting in developing EFL learners communicative competence

Przedłożona do recenzji rozprawa doktorska pani mgr Anny Dziury dotyczy problemu wykorzystania asynchronicznych narzędzi do nagrywania głosu i ich wpływu na rozwijanie kompetencji komunikacyjnej uczących się języka angielskiego jako obcego. Z uwagi na brak badań empirycznych dotyczących wykorzystania podcastingu w klasie językowej w rzeczonyj kwestii w polskim kontekście edukacyjnym, recenzowana dysertacja wypełnia powstałą lukę badawczą w tym obszarze.

Recenzowana rozprawa liczy 215 stron i składa się ze wstępu, pięciu rozdziałów, zakończenia oraz streszczenia w języku angielskim i języku polskim. Praca zawiera także sporych rozmiarów (31 stron) bibliografię oraz 3 załączniki dokumentujące wykorzystane w badaniu narzędzia (tj. dwa kwestionariusze i arkusz obserwacji). Dwa pierwsze rozdziały pracy ogniskują się na kwestiach typowych dla procesu nauczania mówienia w języku obcym (rozdział pierwszy) i jego oceniania (rozdział drugi). Rozdział trzeci porusza kwestie związane z nauczaniem mówienia w języku obcym w środowisku cyfrowym z uwzględnieniem narzędzi asynchronicznych. Rozdziały czwarty i piąty poświęcone zostały przeprowadzonemu badaniu i prezentują pytania

badawcze oraz towarzyszące im hipotezy, metodologiczne kwestie odnoszące się do badania i jego wyniki (rozdział czwarty) a także ich interpretację (rozdział piąty). Zakończenie rozprawy zawiera, między innymi, krótkie podsumowanie najważniejszych aspektów pracy oraz wskazówki do dalszych badań.

Recenzowaną rozprawę oceniam pozytywnie. Taka ocena jest związana przede wszystkim z faktem, że praca wypełnia lukę w badaniach nad problemem wykorzystania asynchronicznych narzędzi do nagrywania głosu i ich wpływu na rozwijanie kompetencji komunikacyjnej uczących się języka angielskiego jako obcego, tj. kwestii niezwykle istotnej w obecnym czasie dla edukacji językowej w naszym kraju. Ponadto, przeprowadzone badanie empiryczne może stanowić impuls do kolejnych prac podejmujących rzeczony problem.

Jak już wspomniano, część teoretyczną pracy rozpoczyna rozdział poświęcony zagadnieniom związanym z procesem nauczania mówienia w języku obcym. Choć poruszane kwestie w niniejszym rozdziale zostały przez Doktorantkę dobrze zaprezentowane, chciałbym zwrócić uwagę na nie do końca jasne przywołanie publikacji Oxford (2006) w odniesieniu do omawianego terminu *task* w podsekcji 1.2.1. Ponadto podsekcja 1.2.1. wydaje się być mało czytelna. Omawiane w niej bowiem definicje terminu *task*, jego kryteria, itp. znajdują się pod dość ogólnym tytułem tej podsekcji – Task-based language teaching. W podsekcji 1.3.2. (Speaking and affective factors) mgr Dziura koncentruje się na trzech, niewątpliwie istotnych z punktu widzenia nauki języka obcego, konstruktach, takich jak motywacja, lęk językowy i gotowość komunikacyjna. W przypadku pierwszego z nich zastanawia, na przykład, fakt pominięcia systemu motywacji języka drugiego (*L2 motivational self system*) zaproponowanego przez Dörnyei (2009). Ponadto w tej części rozdziału nie ujęte zostały inne konstrukty (np. radość, nuda), które, jak pokazują najnowsze badania (np. Dewale i MacIntyre, 2014; Kruk, 2021; Li, Jiang i Dewaele, 2018; Pawlak i Kruk, 2022; Pawlak, Zawodniak i Kruk, 2020), pełnią istotną rolę w procesie uczenia się języka obcego także w środowisku cyfrowym.

Rozdział drugi dotyczy oceniania języka mówionego. W rozdziale tym Doktorantka skupiła się na istotnych zagadnieniach w świetle badanego problemu, które, między innymi, dotyczą opisu oceniania czy roli informacji zwrotnej w nauczaniu języka obcego. Znajduje się tu także dość

szczegółowy opis procedury oceniania maturalnego egzaminu ustnego z języka obcego nowożytnego. Niestety nie znalazłem w nim jednak informacji dotyczącej celowości tego opisu w rzeczonym rozdziale. Moje pewne zastrzeżenia budzi zatem zasadność poświęcenia tej procedurze tak wiele miejsca. Uzasadnienie potrzeby opisu procedury związanej z przeprowadzeniem takiego egzaminu jest na pewno niezbędna z uwagi na przeprowadzone badanie (co zostało wyartykułowane w dalszej części pracy) i dlatego jej opis mógłby się znaleźć się w rozdziale czwartym w sekcji związanej z analizą danych, której to notabene w ogóle brakuje.

Bardzo istotnym w świetle tematu dysertacji jest rozdział trzeci, który poświęcony został problemom związanym z nauczaniem mówienia w języku obcym w środowisku cyfrowym. Rozdział ten rozpoczyna się od omówienia początków nauczania języków obcych wspomaganych komputerowo do czasów współczesnych, po czym następuje udana prezentacja modeli wykorzystywanych w rzeczonym kontekście w nauce języków obcych. Następnie mgr Dziura poddaje dyskusji wybrane narzędzia cyfrowe, wykorzystanie których może wspomóc rozwój autonomii ucznia, by na pod koniec rozdziału trzeciego skoncentrować się na roli narzędzi asynchronicznych w procesie nauczania mówienia w języku obcym. Należy z pewnością docenić sposób prezentacji informacji i informacje zawarte w poszczególnych częściach niniejszego rozdziału, które pozwalają na pełniejsze zrozumienie badanego w pracy problemu. Należy jednak także odnotować słabsze jego strony. Zastanawia mnie tu bowiem brak dogłębnego przeglądu badań podejmujących tematykę wykorzystania asynchronicznych narzędzi do rozwijania kompetencji komunikacyjnej uczniów (namiastka takich badań znajduje się dopiero w rozdziale czwartym w podsekcji 4.1.1.) oraz brak dyskusji nad wadami podkastów w nauce języka obcego dla zrównoważenia listy wymienionych zalet tych narzędzi.

Rozdziały czwarty i piąty recenzowanej dysertacji poświęcone zostały zaplanowanemu badaniu o charakterze podłużnym i quasi-eksperymentalnym, jego rezultatom i interpretacji. Dokładniej rzecz ujmując, w rozdziale czwartym mgr Dziura przedstawia pytania badawcze i hipotezy, uczestników badania, opis przebiegu badania, narzędzia do nagrywania głosu wykorzystane w badaniu (tj. *Vocaroo*, *Fotobabble* i *VoiceThread*), instrumenty badawcze oraz wyniki badania. Ogólnie rzecz biorąc, opis w/w kwestii jest zadawalający, a na uwagę zasługuje umiejętność

zastosowania przez Doktorantkę analizy statystycznej i drobiazgową prezentacją uzyskanych wyników. Należy jednak zauważyć, że w rozdziale tym zabrakło (co zostało już wspomniane wyżej), osobnej sekcji, w której zaprezentowany byłby opis sposobu analizy zebranych danych ilościowych i jakościowych oraz informacji na temat tego kto jej dokonał. Ponadto w podsekcji 4.2.3. (Teaching procedures) zawarty jest schemat przebiegu lekcji w grupie eksperymentalnej, natomiast brak jest takiego schematu w przypadku grupy kontrolnej. Nie jest do końca także jasne to, jak przebiegały lekcje w grupie eksperymentalnej (przydałby się tu bowiem przykładowy i dokładny opis choć jednej lekcji w każdej z grup i/lub plan lekcji w załączniku). Nie do końca jest dla mnie także zrozumiały opis obserwacji znajdujący się w podsekcji 4.2.4.3. Moja wątpliwość dotyczy faktu obserwacji zadań, które to uczniowie w grupie eksperymentalnej poproszeni byli o wykonywanie w domu. Z pewnością bardziej wyczerpujący opis obserwacji zawarty w rzeczonyj podsekcji pozwoliłby na rozwianie powyższej wątpliwości. Warto byłoby także odnotować w pracy kto (jeśli w ogóle) dokonał tłumaczenia przywoływanych w treści podsekcji 4.3.1. i 4.3.2. wypowiedzi uczestników badania. Jeśli chodzi o rozdział piąty, zawiera on interpretację wyników przeprowadzonego badania w odniesieniu do trzech pytań badawczych i towarzyszącym im hipotez. Uwagę zwraca tutaj logicznie zorganizowana i w wielu miejscach odwołująca się do przemyśleń innych badaczy dyskusja uzyskanych wyników.

Dysertację wieńczy zakończenie, w którym Doktorantka umiejętnie podsumowuje uzyskane wyniki przeprowadzonego badania oraz najistotniejsze wnioski wyciągnięte na ich podstawie. W zakończeniu wydają się być zawarte także implikacje, ograniczenia badania oraz kierunki dalszych badań w obszarze badanej tematyki. Sugerowałbym jednak lepsze wyeksponowanie w/w kwestii w osobnych podsekcjach oraz dogłębniejsze ich opracowanie.

Moja ocena formalnej strony rozprawy jest także pozytywna, chociaż można znaleźć w niej jednak szereg niedociągnięć i/lub nieścisłości. Na przykład:

- używanie krótkich, jednozdaniowych akapitów (np. str. 9, 10, 18, 23, 44, 61-62, 92)
- użycie w tabelach czcionki o takim samym rozmiarze jak w tekście

- używanie nieformalnego języka / zdarzające się „potknięcia” językowe (np. str. 38: „So let’s look”, str. 48: „the teacher must be individual and creative”, str. 56: “it must be said must say that”, str. 58: “a positive things”)
- str. 61: brak podania publikacji dotyczącej tłumaczenia fragment tekstu („to confirm language skills acquired by the learners in reference to the commonly recognized and established standard”)
- na str. 112: mowa jest o podsekcji 3.2.1., ale podsekcji o takim numerze w pracy nie ma
- niefortunne przeniesienie Tabeli 12 na kolejną stronę, co skutkuje brakiem jej czytelności (ta sama uwaga dotyczy Tabeli 14)
- streszczenie w języku angielskim zawiera dwie strony o numerze 198
- bibliografii sporządzona została bez dbałości o istotne szczegóły (np. niekonsekwentne używanie dużych i małych liter w tytułach publikacji).

W podsumowaniu chciałbym bardzo wyraźnie podkreślić, że rozprawa doktorska pani mgr Anny Dziury posiada wiele zalet, które w moim przekonaniu równoważą wymienione w niniejszej recenzji mankamenty. Nie mam bowiem wątpliwości, że w rodzimym kontekście przedstawione w rozprawie badanie wypełnia istniejącą lukę w zakresie wykorzystania asynchronicznych narzędzi do nagrywania głosu i ich wpływu na rozwijanie kompetencji komunikacyjnej uczących się języka angielskiego jako obcego. Mgr Dziura wykazała się bardzo dobrą znajomością omawianych zagadnień, umiejętnością zaplanowania i przeprowadzenia badania, zastosowania procedur statystycznych i poprawnej interpretacji uzyskanych wyników.

Biorąc powyższe pod uwagę, wyrażam przekonanie, że zrecenzowana praca pani mgr Anny Dziury spełnia wymogi stawiane dysertacjom doktorskim. W związku z tym wnoszę o dopuszczenie Doktorantki do dalszych etapów postępowania w przewodzie doktorskim.

dr hab. Mariusz Kruk, prof. UZ

Zielona Góra, 20.03.2023

Mariusz Kruk